

GESPREKSLEIDRAAD

Introductie

De beeldvormende bespreking in het Algemeen Bestuur staat in het teken van de actualisatie van de missie, visie, kernwaarden en strategische doelen, in aanloop naar het Waterbeheerprogramma 2028–2033. Met deze bespreking wordt het Algemeen Bestuur gevraagd om te reflecteren op de belangrijkste koersvragen die voortkomen uit de beleidsanalyse, ambtelijke verkenning en het gesprek tussen het college van Dijkgraaf en Heemraden (DenH) en het Managementteam (MT).

Ter ondersteuning dit gesprek is de toelichtende notitie "Waterbeheerprogramma: actualisatie missie, visie, kernwaarden en strategische doelen" opgesteld. Deze notitie beschrijft de context, het doorlopen proces tot nu toe en de rol van deze beeldvormende behandeling in het AB binnen het verdere WBP-traject. Daarin staan ook de opbrengsten van het proces tot nu toe en enkele constatering over de missie, visie, kernwaarden en strategische doelen.

Werkwijze

De beeldvormende bespreking start met een korte plenaire introductie. Vervolgens gaan de leden van het Algemeen Bestuur ter plekke uiteen in twee willekeurige, gemengd samengestelde groepen, onder begeleiding van een gespreksleider. Tijdens de bespreking wordt toegelicht welke koersvraag in welke groep centraal staat.

De groepen werken elk één koersvraag uit. Daarbij is ook beperkt ruimte om overige aandachtspunten mee te geven, onder andere naar aanleiding van de toelichtende notitie. De opbrengsten uit de groeps gesprekken worden verzameld en plenair gedeeld, zodat zichtbaar wordt welke inzichten en aandachtspunten het Algemeen Bestuur meegeeft aan de verdere aanscherping van de koers.

Koersvragen

De onderstaande koersvragen raken aan de kern van de actualisatie van de missie, visie, kernwaarden en strategische doelen. Met deze vragen wordt het Algemeen Bestuur gevraagd om te reflecteren op de gewenste richting en accenten voor het koersverhaal. De bespreking is beeldvormend van aard en bedoeld om eerste inzichten, aandachtspunten en perspectieven op te halen. Deze opbrengsten vormen input voor de verdere uitwerking en aanscherping van de koers in het vervolg van het proces.

1. Water en bodem sturend

De term *water en bodem sturend* is in 2022 geïntroduceerd door het Rijk als uitgangspunt en is sindsdien steeds verder ingebed, zij het soms in andere bewoordingen zoals *medebepalend* of *zwaarwegend*. Toch is de doorwerking in beleid, wet- en regelgeving beperkt. Ook bij Zuiderzeeland onderstrepen we 'water en bodem sturend'. Tegelijkertijd is het nog relatief nieuw, zijn we het onderwerp zelf nog aan het uitwerken en is het nog niet ingebed in ons bestaande koersverhaal. De betekenis ervan voor onze eigen koers en rol is nog niet uitgekristalliseerd.

In de huidige missie, visie, kernwaarden en strategische doelen zijn verschillende elementen opgenomen die raken aan water en bodem als randvoorwaarde voor inrichting, gebruik en ontwikkeling van de leefomgeving.

Ook bevatten deze teksten uitgangspunten over samenwerken, afwegen en het zoeken naar oplossingen met partners. Het ontbreekt aan een expliciete positionering van water en bodem als sturend principe bij keuzes en prioritering, en een doorvertaling van wat dat betekent voor onze eigen rol en doelen. In het gesprek met DenH en MT is duidelijk geworden dat dit onderwerp een plek zou moeten krijgen in onze missie, visie, kernwaarden en strategische doelen. De vraag op welke wijze dat passend is staat centraal in deze AB-bespreking.

Koersvraag: Hoe laten we in onze koers zien hoe we omgaan met water en bodem sturend?

- Welke van de onderstaande denkrichtingen is het meest passend en waarom?

Relevante elementen uit huidige missie, visie, kernwaarden en strategische doelen	Denkrichtingen ter ondersteuning van het gesprek
<ul style="list-style-type: none"> - Visie: 'wij zorgen voor water als onderdeel van de leefomgeving' - Visie: 'In het beheergebied zelf komen de grenzen aan het huidige gebruik van het watersysteem in zicht' - Visie: 'Ook heeft ons land te maken met ingrijpende hervormingen, waaronder de energietransitie, de verduurzaming van de landbouw, de omschakeling naar een circulaire economie, en de digitale transformatie. Dit alles krijgt zijn beslag in onze werkwijzen en in de leefomgeving, waar het een beroep doet op het watersysteem en een claim legt op de schaarse ruimte.' - Visie: 'We zijn een rolbewuste waterpartner en zetten onze kennis en bedrijfsmiddelen in om samen met partners oplossingen te zoeken voor gedeelde opgaven' - Kernwaarde: 'maatschappelijke meerwaarde: we verduurzamen ons eigen handelen en met onze kennis en bedrijfsmiddelen dragen we in ons beheergebied bij aan een duurzame leefomgeving' - Kernwaarde: 'Rolbewuste partner: water beweegt ons! Stevig verbonden met partners komen we tot oplossingen voor gedeelde opgaven' - Strategisch doel: 'we zijn een rolbewuste, betrouwbare partner en dragen met onze kennis en onze bedrijfsmiddelen ('assets') bij aan een toekomstbestendige en waterrobuuste inrichting' 	<p>Agenderend en samenwerkingsgericht (licht) Visie: Wij zorgen voor water als onderdeel van de leefomgeving en brengen water- en bodembelangen actief in bij ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.</p> <p>Strategisch doel: We zijn een omgevingsbewuste en betrouwbare partner en zetten onze kennis en bedrijfsmiddelen in om bij te dragen aan duurzame en toekomstbestendige ontwikkelingen, waarbij water- en bodembelangen zorgvuldig worden meegewogen.</p> <p>Richtinggevend (middel) Visie: Wij laten water- en bodembelangen richting geven aan keuzes over inrichting en gebruik van de leefomgeving, met oog voor samenwerking en de grenzen van het systeem, vanuit de zorg die ons als waterschap is toevertrouwd.</p> <p>Strategisch doel: We zijn een omgevingsbewuste en betrouwbare partner en zetten onze kennis en bedrijfsmiddelen in om duurzame en toekomstbestendige ontwikkelingen mogelijk te maken, waarbij water- en bodembelangen richtinggevend zijn in onze eigen keuzes en in de wijze waarop wij ons positioneren in de omgeving.</p> <p>Sturend en normerend (zwaar) Visie: Wij hanteren de grenzen van het water- en bodemsysteem als leidend uitgangspunt bij keuzes over inrichting en gebruik van de leefomgeving, op basis van normen en afwegingskaders.</p> <p>Strategisch doel: We zijn een omgevingsbewuste en betrouwbare partner en handelen vanuit onze instrumenten en kennis van water en bodem om duurzame en toekomstbestendige ontwikkelingen te borgen.</p>

2. Zorgen voor voldoende en gezond water

Het strategisch doel voor voldoende en gezond water vormt een belangrijke kern van het huidige koersverhaal. Tegelijkertijd wordt zichtbaar dat voldoende water van de juiste kwaliteit op de juiste plek steeds minder vanzelfsprekend is. Voortschrijdende klimaatverandering, een toenemende en veranderende watervraag, strengere normen en de grenzen van ons bodem- en watersysteem die steeds vaker in zicht komen zetten dit doel onder druk. Het

roept vragen op over houdbaarheid, uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid van dit doel in de huidige en toekomstige context.

In de huidige missie, visie en strategische doelen is het streven naar robuustheid, waterrobuust inrichten en investeren in het watersysteem nadrukkelijk aanwezig. Tegelijkertijd wordt daarin nog beperkt expliciet gemaakt hoe wordt omgegaan met situaties waarin niet alles (altijd en overal) realiseerbaar is.

In het gesprek met DenH en MT is duidelijk geworden dat de belofte 'we zorgen voor voldoende en gezond water' niet langer houdbaar is. Het is geen vanzelfsprekendheid meer en we zijn gebonden aan de mogelijkheden die we hebben. Dat heeft effect op onze missie, visie, kernwaarden en strategische doelen. De vraag op welke wijze deze doorwerking passend is staat centraal in deze AB-bespreking.

Koersvraag: Hoe laten we in onze koers zien hoe we omgaan met de toenemende druk en complexiteit rond 'voldoende en gezond water'?

- Welke van de onderstaande denkrichtingen is het meest passend en waarom?

Relevante elementen uit <u>huidige</u> missie, visie, kernwaarden en strategische doelen	Denkrichtingen ter ondersteuning van het gesprek
<ul style="list-style-type: none"> - Missie: 'zorgen voor schoon en voldoende water om veilig te kunnen blijven wonen, werken en recreëren' - Visie: 'in het beheergebied zelf komen de grenzen aan het huidige gebruik van het watersysteem in zicht' - Visie: 'daarom richten we het beheergebied waterrobuust en klimaatbestendig is' - Visie: 'We investeren fors in het watersysteem, zodat er ook in de toekomst voldoende water is bij langdurige droogte én voldoende bescherming bij hoogwater' - Strategisch doel: 'We zorgen voor een robuust watersysteem dat past bij de gebruiksfuncties, dat goede levensomstandigheden biedt aan inheemse flora en fauna en dat bestand is tegen extreme weersomstandigheden. De fysische chemische toestand ondersteunt de ecologie en de gebruiksfuncties' 	<p>Ambitie handhaven, impliciet omgaan met grenzen (licht) Visie: Wij blijven zorgen voor voldoende en gezond water als basis voor veilig en gezond wonen, werken en recreëren.</p> <p>Strategisch doel: Wij zorgen voor een robuust watersysteem dat past bij de functies in het gebied en bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering.</p> <p>Onzekerheid expliciet maken, ambitie licht afzwakken (middel) Visie: Wij zetten ons in voor voldoende en gezond water en erkennen dat dit niet altijd en overal vanzelfsprekend is. Dat vraagt keuzes binnen de grenzen en mogelijkheden van het systeem.</p> <p>Strategisch doel: Wij werken aan een robuust watersysteem dat de functies in het gebied ondersteunt en zich kan aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en bodemdaling.</p> <p>Ambitie aanpassen op systeemgrenzen (zwaar) Visie: Wij werken adaptief aan voldoende en gezond water, binnen de mogelijkheden die het water- en bodemsysteem biedt.</p> <p>Strategisch doel: Wij werken aan een robuust en adaptief watersysteem dat, binnen de dynamiek van klimaatverandering en bodemdaling, de functies in het gebied ondersteunt.</p>